

ramas 'branques' de *tanos* id. «quan són molt gruixudes»; a Gistaín: «*tanos*: els *kamáls* un cop tallats» (*kamáls* «els grans troncs de les branques»). «El *táno*, en cast. es un *clavuchos*» ('un estarloc'), Bielsa (1965). Tant a Torla com a Asín *taniño* «tue-ro» 'rull'; però també, a la vall de Tena m'explicaven que era bo «el albar porque no tiene *tános*» 'bons' o 'estarlocs' (Pueyo, 1966). — 2 Sembla haver designat un color castany moradenc, com el de certes pells: «Fingí's prenyada / --- / los mugorons / duya alquenats, / morats, *tenats*, / mostrant senyal», «tal li fa vert, / tal atzurat, / altra morat, / les més vermell, / negre, burell, / groc o *tenat*, / o alquenat», JRoig (*Spill*, 4768, 10502); «Castany o *tenat*: castaneus»; «pedra de àguila és de *tenat* clar: 15 aëtités» (entremig de la llista de pedreria, seguit per «pedra serpentina de diverses colors»), OPou (*Tb. Pu.*, 318, 314); també apareix dient-ho de drap com si fos adj. aplicat pel color, o bé per haver estat assonat amb tani: «deu alnes de drap *tenat* scur», SdUrg.1585 (CaCandi, *MiscHistCat.* II, 81); en quin sentit es produeix el canvi semàntic no és evident; en tot cas com a nom de la tela mateixa, ja apareix abans i sovint: «un sac de vestir sotil, color de *tenat*, folrat de dós de conyil; un sac --- folrat de tela negra», 1390 (*InuLC*, s. v. *sac*), i també a manera de tela, sense al·lusió a color: «una gramàsia de *tenat*», a. 1374, amb una dotzena més de cites semblants en docs. des de 1374 a 1395 (*InuLC*, s. v. *tenat*), sempre com a nom de drap o tela, i sempre amb inicial *te*-. Tot això s'explica bé partint de la idea de tela assonada amb tani, i després pas a adjectiu de color (casos comparables, *escarlata*, *purpuri* etc., i fins *vermell*). De tota manera no fóra desentraonada la idea de relacionar-ho amb el cast. TAHEÑO 35 'rogenc fosc' (DCEC/DECH), o directament amb el seu ètomon àrab *tabánnu*' (v, 376b2) 'acció de tenyir-se amb alquena' (< àr. *hinna*, cast. *albeña*), en aquesta forma verbal o en la forma *tabníi* (*tabniya*) (376a27) id. (que he precisat i documentat en el DECH). No crec que s'hagi d'arribar a pensar que sigui aquest l'ètimon real i bàsic de *tenat*, puix que són clars o convincents els fonaments que he indicat per a l'etimologia a base del *tany* 'tani', i també la raó indicada de la *e*. En l'ètimon àrab, davant un *h* emfàtic s'espera més aviat *a* que *ä* en la pronúncia de l'àrab vulgar, però també és possible, estant darrere una *t*- no emfàtica que, per l'acció metafònica de la *t*, sonés *ä* (àdhuc potser sense això, amb *tabánnu*). Però que a la *e* de *tenat*, i fins al pas a 20 nom de color, vagi ajudar-hi la contaminació de l'àr. *tabníi*/*tabánnu*', ja és prou versemblant. — 3 Thurneysen (*Keltorum.*, 113) deixà pendent i molt incerta la possibilitat que es relacioni amb això un irl. mj. *omthann* de significat incert, suggerint vagament que vagi amb un *ámtha* del gaèlic de les Hèbrides que hi significa «corn kiln» o sigui 'forn de torrar gra'. Sembla ser un cpt. on un dels components designaria el 'gra'. Com que *corn* també ha designat especialment cereals com el mill o el blat de moro, 20

potser haurien de repassar els especialistes (quan se sàpiga més sobre això) si podria haver-hi algun lligam amb els sentits de «monter en graine», «épi de maïs» que he documentat supra en llengua d'oc. — 4 Per als quals el treball de Kluge (ZRPb. xli, 683) encara és bàsic, i encara té certa utilitat per a tot el problema celto-romànic. — 5 És possible que el matís originari fos 'petita ramificació' com a derivat de l'ieur. *dwōl* 'dos', germ. *twai* (göt. *twai*, a-al. ant. i modern *zwei*, ags. i angl. *twægen*/*twain*, esc. ant. *tveir*), etimologia versemblant, no sé si indagada pels germanistes: *dwōl*-N (amb eliminació dissimilatòria de la primera semi-vocal) > *TAIN*. Imagino que hi pot haver relació amb l'angl. *twig* 'vara', 'tany', al. *zweig* 'branca' que semblen venir d'un *twīga*-, i un i altre poden ser derivats de l'indo-eur. *dwōl* 'dos', d'on 'bifurcació', 'esbrancament': m'hi fa pensar també el fet que el neerl. *teen* designa especialment cada tija del vímet, on la idea de divisió en branques és tan clara. ¿S'hi afegiria fins i tot, amb una altra sufixació el neerl. *tak* 'branca' = al. *zacke* 'punxa aguda'? Verament tot això no és de la nostra incumbència, car ja no calia per reforçar la seguretat del caràcter antic i arrelat del göt. *tains* i del fet que era un mot d'existència robusta en gòtic i hi tindria des de sempre el significat de 'branca', 'tany'. — 6 També degué haver-hi algun contacte amb *teny* 'branqueta d'alzina pròxima a terra' usat a la Garrotxa i els altres continuadors del llatí *TRIGNUM* 'bigueta', dels quals ja he dit alguna cosa a DESTINAR (vol. III, 100a47) i en diré més a TEGELL. Però només contactes locals i secundaris. Tant *teny* com *tany* són usats, i amb sentit diferent, per MrnVayreda a *La Punyalada*. Els dós enemics que rodolen abraonats avall per un vessant abrupte s'aguanten per una branca baixa d'alzina «mitx suspesos sobre 'l ribast que llindava ab el còrrec, detinguts per un *teny* d'alzina, que, aplanant-se al pes dels nostres cossos, no acabà de cedir» (I, VIII, 141 (114)). Branca jove i més o menys horitzontal o planera. En canvi a l'altre episodi *tany* és el brot erecte que surt de terra: l'heroi baixa per un còrrec emboscats quasi vertical «despenjant-se amb l'ajuda de *tany*s i arrels, i de la forta cordilla que per a casos tals dúiem tots cenyida al cos» (XXII, 337 (260)). — 7 D'aquí +*estanyadar* mall: «els arbres --- els posen adob i els etsecaien, i els *estanyaden* i els crien ---», JnRosselló (*Ruralisme*, 71.15f.), que ell mateix definí: «tallar els *tany*s o xupons sobrers dels arbres» (*ibid.*, p. 104). — 8 NOLLER va usar sovint un mot +*fanoca* f., també +*fanoc*, -oca, adj. amb el sentit de '(persona) beatona, santurrona, rosegat-altars', que podem mirar com el resultat d'un encruentament de *tanoca* amb *fanàtic*: «una noia amb una veu de soprano portentosa --- vol dedicar-se al teatre --- la mare, de moltes pràctiques religioses, s'hi oposa amb les seves intemperàncies i intransigències de *fenoca*; --- la fanàtica de la seva mare ---» (esbós d'una novella que no arribà a escriure); «em volia fer suprimir el 'je vous aime', amb què Blanche es-